

§ 29

Remissvar om betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpning

Ärendenr 2023/1485-1.3.1.5

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta nedanstående remissvar som sitt eget.

Reservationer

Anders Josefsson (M) och Sana Suljanovic (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Utredningen fick i uppdrag av regeringen att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte *mellan* brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter samt skolor. Utredningen har därefter sett det som nödvändigt att avgränsa arbetet till att avse förbättrade möjligheter att lämna uppgifter *till* de brottsbekämpande myndigheterna.

Luleå kommun har fått utredningen på remiss och den har behandlats av socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden (genom delegationsbeslut). Slutlig ställning till remissvaret fattas av kommunstyrelsen, varvid hänsyn har tagits till nämndernas synpunkter.

Med hänsyn till att utredningens förslag berör stora delar av kommunens verksamhet anser Luleå kommun att en längre remisstid hade varit önskvärd. Kommunen hade då haft bättre förutsättningar att samordna samt fånga upp fler synpunkter från kommunens olika delar och de nämnder som ansvarar för verksamheten.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2024-01-15 § 4 föreslagit kommunstyrelsen besluta att anta nedanstående remissvar som sitt eget. Anders Josefsson (M) reserverade sig mot beslutet.

Sammanträdet

Anders Josefsson (M) föreslår avslå arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Anders Josefssons förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Luleå kommuns remissvar

Allmänna synpunkter på utredningen

Luleå kommun hade gärna sett att utredningen lämnat förslag i enlighet med det ursprungliga uppdraget, att möjliggöra visst informationsutbyte *mellan* myndigheter. Det kunde ha medfört möjligheter för även andra myndigheter än de brottsförebyggande att få *del av* uppgifter på ett rättssäkert sätt. Det skulle ge potential för kommunal verksamhet såsom till exempel socialtjänst och skola att i samverkan erbjuda bättre hjälp i tidigare skede till utsatta personer som i annat fall riskerar att hamna i kriminella sammanhang.

Socialnämnden, liksom barn- och utbildningsnämnden, delar utredningens bedömning att skyldigheten att lämna uppgifter inte får medföra sådana konsekvenser för kärnverksamheten att nämndens huvuduppdrag och individens rätt till stöd blir lidande. Det finns en risk att människor som har kontakt med kommunala förvaltningar begränsar sina uppgifter eller avstår kontakt, för att deras uppgifter inte ska lämnas vidare till brottsbekämpande myndigheter. Detta bör följas noga så att tilliten och förtroendet till bland annat socialtjänstens kärnuppdrag att arbeta förebyggande bibehålls.

8.3.1 En uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter

Luleå kommun invänder inte mot förslaget om att på begäran lämna kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet, men anser inte att skyldigheten även ska omfatta ip-adresser och liknande uppgifter.

Utredningen anför att bestämmelsen inte ska innebära någon skyldighet att göra särskilda efterforskningar för att uppfylla åtgärden och att det är sådana kontaktuppgifter som man förfogar över i den ordinarie verksamheten som ska lämnas ut. Luleå kommun konstaterar att bostadsadress, telefonnummer, e-postadress och liknande kontaktuppgifter inte innebär några svårigheter att lämna ut. En begäran om ip-adress är däremot inte någon kontaktuppgift som kommunen använder vid kommunikation med medborgaren och medför även att verksamheten behöver kontakta kommunens it-avdelning, där det finns vissa utsedda personer som har möjlighet att ta fram uppgiften. Det är enligt kommunens uppfattning inte en sådan vanlig kontaktuppgift som ska omfattas av utredningens förslag.

10-11. En uppgiftsskyldighet för kommuner, regioner och skolan

Luleå kommun avstyrker förslaget om *skyldighet* för kommuner samt rektorer inom skolväsendet att på *eget initiativ* lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Bestämmelsen skulle i stället kunna utformas så att det finns en *möjlighet* att lämna uppgifter när verksamheten anser att det finns skäl för det.

Uppgifter som finns inom till exempel elevhälsovården och särskild elevstödjande verksamhet är sådana uppgifter som kan ha lämnats av elever i förtroende till personer som de uppfattar som trygga i vuxenvärlden. Det kan innebära stora förtroendeskadorna om dessa uppgifter lämnas till brottsförebyggande myndigheter och även medföra att elever undviker att berätta om förhållanden som är av väsentlig betydelse för att de ska kunna bemötas och få undervisning utifrån deras situation. Barn- och utbildningsnämnden betonar att det förhållandet att en elev lyckas i skolan också ses som en viktig förutsättning för att skydda eleven från kriminalitet. Det är därför viktigt att eleven har förtroende för skolans personal. De stora risker som finns för att förtroendet för skolan och elevhälsovården minskar vid ökad delning av information behöver tas i beaktande vid ett eventuellt verkställande av förslagen i betänkandet. Konsekvenserna behöver följas upp och utvärderas.

Även om det finns visst utrymme i förslaget för att inte lämna ut vissa uppgifter krävs det att personal och rektor gör en kontinuerlig intresseavvägning av vilka uppgifter som de på eget initiativ är skyldiga att lämna ut. Det krävs också att rektor organiserar arbetet inom skolan för att hen med trygghet ska kunna ansvara för att anmälningsskyldigheten efterlevs. Skolans pedagoger och övrig personal är redan i dagsläget hårt tyngda av annat arbete än det pedagogiska, som fortsatt måste få utgöra det huvudsakliga uppdraget i syfte att elever ska få den undervisning de har rätt till och nå målen i läroplanen.

Förutom allmänna handlingar omfattas också andra uppgifter av utredningens förslag, exempelvis observationer eller annan kunskap i organisationen. Risken med detta är att det krävs en mer omfattande dokumentation som kan bli resurskrävande och innebära att fler uppgifter behandlas än vad som behövs för verksamhetens uppdrag.

Kommunala verksamheter utför sina uppdrag med annat fokus än det brottsförebyggande arbetet. Sekretessbestämmelser upplevs redan i dagsläget som ett svårt område för handläggare att bemästra och trots befintliga, kontinuerliga utbildningsinsatser innebär en begäran om att lämna ut allmänna handlingar att det förhållandevis ofta behövs juridiskt stöd i det enskilda fallet. Det skulle behövas ytterligare utbildningsinsatser inom kommunen för att samtliga professioner ska kunna leva upp till utredningens förslag om skyldighet att

spontant lämna erforderliga uppgifter i brottsbekämpande syfte. Det kan också skapa osäkerhet vad tjänstepersonernas roll är i det dagliga arbetet för att inte riskera anmälningar till JO eller åtal för tjänstefel om anmälningar inte görs i enlighet med den föreslagna skyldigheten.

Luleå kommun har ingen erinran mot förslaget att kommunen och skolväsendet ska lämna uppgifter på begäran från de brottsförebyggande myndigheterna.

12 och 15. Ett utökat uppgiftslämnande från socialtjänsten

Luleå kommun är övergripande positiv till utredningens förslag om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen gällande uppgifter från socialtjänsten.

Luleå kommun anser dock att förslaget i 10 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen, att uppgifter ska lämnas ut även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brottet, innebär en risk för att integritetskänsliga uppgifter lämnas ut om personer som inte är föremål för det polisiära arbetet.

22.3.4 Kommuner och regioner

Luleå kommun delar inte utredningens bedömning att de uppgiftsskyldigheter som föreslås inte bör leda till något ökat resursbehov vid kommuner och regioner. Förslagen utgör nya uppdrag för kommuner och borde därför regleras enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Uppgiftsskyldigheten kommer innebära att en stor mängd allmänna handlingar upprättas eftersom de uppgifter som lämnas vidare till en annan myndighet blir expedierade. Berörda verksamheter kommer behöva skapa nya rutiner och arbetssätt för att identifiera och säkerställa att de uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten också lämnas ut på eget initiativ.

Som tidigare nämnts kommer behovet av dokumentation att öka, där det tidigare inte funnits sådana krav. Ett sådant utökat indirekt dokumentationskrav riskerar att bli både dyrt och tidsödande i verksamheter som i dagsläget har en hård arbetsbelastning och där det råder brist på personal.

Utredningen konstaterar att det inte finns några legala hinder för att lämna ut uppgifter elektroniskt, men ger ingen beskrivning av hur det ska gå till i praktiken. Om uppgifterna inte kan lämnas ut elektroniskt på ett säkert sätt kommer det krävas manuell hantering, något som leder till merarbete för både avsändare och mottagare. För att kunna ta fram en kostnadsberäkning av förslagen bör en konsekvensanalys göras, där formerna för utlämnande ingår samt beskrivning av hur förslagen ska finansieras.

Luleå kommun konstaterar också att risken för hot och våld mot anställda ökar med en större uppgiftsskyldighet till brottsbekämpande myndigheter. Dessa situationer innebär ett arbetsmiljöproblem och risk för svårigheter att rekrytera personal. Det är ett hot mot en fungerande demokrati och måste tas på stort allvar.

Dialog:

Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har lämnat yttranden över betänkandet.

Beslutsunderlag

- Remissmissiv Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel, SOU 2023:69, KLF Hid: 2023.7754
- Barn- och utbildningsnämndens yttrande, delegationsbeslut 2023-12-19, KLF Hid: 2023.8696
- Socialnämndens yttrande, 2023-12-21, § 237, KLF Hid: 2023.8817
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande remissvar om Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - En ny huvudregel, KLF Hid: 2024.258
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-01-15 § 4, KLF Hid: 2024.396

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden